Cirkev prvorodených – 5. časť

written by Drahoslav Vajda | 1. januára 2025

Ale ste pristúpili k slávnostnému zhromaždeniu a k zboru prvorodených
Židom 12:22-23

Charakter Cirkvi (miestna a všeobecná; viditeľná a neviditeľná)

Vedľa metafor, ktoré popisujú Cirkev a predkladá ich Písmo (telo, chrám, nevesta, atď.), sa používajú aj pojmy, ktorými charakter Cirkvi popisujú teológovia. Sú to pojmy: *miestna a všeobecná* a tiež *viditeľná a neviditeľná*. V tejto časti sú zachytené pohľady na *cirkev* ako na *cirkevné zhromaždenie* z pohľadu teológov a teologickej literatúry.

Nový zákon poukazuje na všeobecnú Cirkev (napr. Ježišovo prehlásenie v Matúšovi 16:18 „zbudujem svoju cirkev“, alebo verš v liste Efezským 5:25 „Kristus [si] zamiloval cirkev a sám sa za ňu obetoval“). Všeobecná Cirkev zahrňuje všetkých pravých veriacich, spasených, bez ohľadu na zemepisné, kultúrne alebo denominačné rozdiely. Sú to tí, ktorí zareagovali vierou a poslušnosťou Kristu a teraz sú „údmi Kristovým“ a teda sú tiež „údmi jeden druhého“ (Rímskym 12:5).

Výrazy „všeobecná“, „obecná“ či „univerzálna Cirkev“ sú v niektorých kruhoch považované za voľne zameniteľné s výrazmi ako „ekumenická cirkev“ alebo „katolícka cirkev“. Aj keď výrazy „ekumenická“ či „katolícka“ svojim prostým významom znamenajú jednoducho „všeobecná“, spôsob, akým tieto termíny boli a sú historicky používané, vnáša medzi ne podstatné rozdiely. Keď napríklad dnes niekto hovorí o „ekumenickej“ cirkvi, má obvykle na mysli akúsi organizáciu pozostávajúcu z niekoľkých denominácií, ktoré sa spojujú na základe spoločných článkov viery či praxe alebo oboch. Výraz „katolícka“ sa stal v podstate synonymom pre cirkev rímskokatolícku. Hoci aj v týchto cirkvách sa môžu nachádzať praví veriaci, bolo by chybou stotožňovať tieto pozemské združenia ako také, so všeobecným korpusom veriacich v zmysle *spasených,* či *nových stvorení v Kristovi*.

Ideálne by miestna cirkev mala byť replikou Cirkvi obecnej: to je, mala by sa skladať z ľudí najrôznejšieho pôvodu, rasy, národností, kultúry a rozdielnej spoločensko-hospodárskej úrovne, pritom z tých, ktorí sa znovuzrodili a ktorým je spoločná skutočnosť, že oddali svoj život panovaniu Ježiša Krista. Žiaľ, tieto duchovné ideály sa len zriedka uskutočňujú. Rovnako ako v raných dobách Nového zákona, majú pravdepodobne niektoré miestne kresťanské zhromaždenia vo svojom stáde neúprimné, ba aj falošné ovce. A tak napriek najlepším úmyslom miestna cirkev často nedosahuje charakter a povahu pravej všeobecnej Cirkvi.

Podobným spôsobom je Cirkev niekedy vnímaná ako *viditeľná a neviditeľná*. Toto rozlíšenie sa v kresťanskej literatúre objavuje veľmi zavčasu a často sa objavuje v spisoch reformátorov, ako boli Luter a Kalvín. Luterovi odporcovia obviňovali Lutera, že tvrdí, že existujú dve cirkvi (viditeľná a neviditeľná), že vo vnútri viditeľnej (eklézia) je neviditeľná (ecclesiola). Luterov zámer bol hovoriť o dvoch aspektoch jedinej Cirkvi Ježiša Krista. Tým sa jednoducho hovorí, že Cirkev je neviditeľná, pretože povahou je v podstate duchovná: veriaci sú neviditeľne pripojení ku Kristu Svätým Duchom, požehnanie spásy nie je rozpoznateľné prirodzeným okom a pod. Táto neviditeľná Cirkev však prijíma viditeľnú formu cez vonkajšiu organizáciu pozemskej cirkvi.

Cirkev sa viditeľne ukazuje prostredníctvom kresťanského svedectva a praktického jednania, prostredníctvom fyzickej služby veriacich a to hromadne alebo individuálne. Viditeľná cirkev by, ako

miestna cirkev, mala byť menším vydaním Cirkvi neviditeľnej (alebo všeobecnej), ale, ako už bolo povedané, nie je tomu vždy tak. Niekto môže vyznávať vieru v Krista, ale napriek tomu ho môže nepoznať ako Spasiteľa. A aj napriek tomu, že sa zapojuje do cirkvi ako vonkajšej (zjavnej) inštitúcie, nemusí ešte skutočne patriť do Cirkvi neviditeľnej.

Miestna Cirkev niekedy znamená cirkev (zhromaždenie) v dome. Ako vidíme z niektorých miest Písma, v niektorých prípadoch išlo o presne vymedzené skupiny: *Cirkvi v domoch*. Išlo o ľudí, ktorí vyznávali, že prijali Krista za svojho Spasiteľa a stretávali sa po domoch (v domácnostiach). Tak je tomu v Rímskym 16:5; 1. Korintským 16:19; Koloským 4:15; Filoménovi 2. V niektorých prípadoch patrili k týmto miestnym cirkvám aj tí, ktorí svoje spasenie len vyznávali, ale v skutočnosti spasení neboli, napr. 1. Jánov 2:19. Aké boli styčné body medzi zhromaždenými v týchto miestnych cirkvách? Jednak zemepisné, jednak vyznanie viery v Krista, praktizovanie krstu a Pánovej večere, ako aj zodpovednosť za celú skupinu, napr. v učení, sociálnom zabezpečení a pod.

Tieto cirkevné jednotky (Rímskym 16:5; 1. Korintským 16:19; Koloským 4:15; Filoménovi 2) sú tak miestne, ako to len z významu tohto slova môže byť. Cirkev v Korinte (1. Korintským 1:2) sa však musela skladať z niekoľkých cirkví po domoch. Napriek tomu to bola „miestna“ cirkev (nezapočítavali sa do nej ostatné cirkvi v Grécku, ako napr. cirkev v Tesalonike – 1. Tesalonickým 1:1).

Napriek tomu sa výraz „cirkev“ v jednotnom čísle používa k súbornému označeniu niekoľkých cirkví v určitej oblasti (Skutky 9:31). Tu „cirkev“ zahrňovala miestne zbory po celom Judsku, Galilei a Samárii. Keď apoštol Pavel pred svojim obrátením prenasledoval cirkev, neobmedzoval sa len na jednu miestnu cirkev: *„Lebo ja som najmenší z apoštolov, ktorý nie som hoden volať sa apoštolom, pretože som prenasledoval cirkev Božiu“* (1. Korintským 15:9). Pojem „miestna cirkev“ teda môže zahrňovať skupinu veriacich schádzajúcu sa v určitom dome, niekoľko skupín v meste a aj väčší počet skupín v určitej oblasti. 1. Korintským 10:32 *„Tak sa chovajte, aby ste neboli urážkou ani Židom ani Grékom ani cirkvi Božej“* však nemusí spadať ani do jednej z týchto kategórií. Nebyť kameňom úrazu (urážkou) v cirkvi Božej sa určite musí týkať viditeľných skupín, nie však všetkých a tiež nie všetkých v určitej oblasti. Musí sa však vzťahovať na všetky stránky viditeľnej cirkvi a na všetky zhromaždenia, s ktorými človek príde do styku.

Je zrejmé, že s bežným dvojakým rozdelením Cirkvi na všeobecnú (univerzálnu) a miestnu nevystačíme, lebo:

1. existuje všeobecná Cirkev, zahrňujúca všetkých veriacich,

2. existuje aj viditeľná cirkev – miestne cirkvi v rôznych oblastiach, predovšetkým tie, s ktorými sme oboznámení a

3. existuje miestny cirkevný zbor, konkrétne zhromaždenie, s ktorým predovšetkým udržujeme trvalý vzťah.

Každý skutočný veriaci (nové stvorenie v Kristovi) v skutočnosti patrí k Cirkvi vo všetkých týchto jej troch aspektoch (!) a 1. Korintským súvisí s ktoroukoľvek stránkou cirkvi, s ktorou je v tej ktorej chvíli v styku.

V priebehu histórie, v cirkvi sa prejavovala tendencia prechádzať z extrému do extrému. Niektorí tradiční veriaci, napríklad rímski katolíci, pravoslávni a anglikáni, kladú veľký dôraz na prvotnosť viditeľnosti Cirkvi. Iní minimalizujú a často vylučujú akúkoľvek formálnu organizáciu a štruktúru a usilujú o tú pravú, neviditeľnú Cirkev. Písmo sa rozhodne prednostne díva na duchovný stav jednotlivca a na jeho postavenie v neviditeľnej Cirkvi, ale nezanedbáva a ani neznižuje dôležitosť viditeľnej organizácie cirkvi. Treba sa nám vyhýbať postoju „buď – alebo“ a usilovať sa o to, aby

obidve zložky boli pokiaľ je to možné totožné.

Cirkev, o ktorej hovoril Kristus, nie je organizáciou (hoci je svojim spôsobom organizovaná), ale skôr úplným spoločenstvom tých, ktorý majú Pána Ježiša Krista za svojho pastiera. Jednota teda nevyplýva zo skutočnosti, že všetky ovce sú prinútené stáť sa súčasťou jednej veľkej organizácie, ale z toho, že všetky počuli hlas Ježiša Krista a rozhodli sa ho nasledovať.

Nebolo by možné správne pochopiť pravú povahu a charakter Cirkvi (miestnej či obecnej, či viditeľnej alebo neviditeľnej), bez toho, aby sme uznali skutočnosť, že Cirkev bola od svojho vzniku zmocňovaná a smerovaná Svätým Duchom. Svätý Duch Cirkvi dodával silu a smer aj po uplynutí ranej doby cirkvi. V rozpore s názorom, ktorý je obľúbený v niektorých spoločenstvách, dary a prejavy Ducha neprestali s koncom apoštolskej doby, ale pokračovali a pokračujú cez stáročia aj po uplynutí počiatočného novozákonného obdobia a trvajú a sú prítomné aj v dnešnej dobe.

Keď prechádzame históriou cirkvi vidíme, že ako sa cirkev šírila, získavala právne postavenie a prijatie a stávala sa viac formálnou a inštitucionálnou. Jej účel a zmysel pre bezprostrednú závislosť na vedení a zmocnení Duchom postupne zanikal. Rôzne prebudenecké hnutia však poskytujú historické dôkazy, že prednostná a primárna úloha Svätého Ducha nebola celkom zabudnutá a že ju neignorovali všetci.

Cirkev dnešných dní nesmie nikdy stratiť zo zreteľa dôležitosť neustálej pozornosti a poslušnosti voči zvrchovanému konaniu Božieho Ducha. Jeho jednanie sa prejavuje nielen v neobvyklých prejavoch zázračnej moci, ale tiež v štandardnejšom a občas takmer nepozorovanom poskytovaní vedenia a podpory. Cirkev má zostávať vždy citlivá voči vedeniu Svätým Duchom a poddajná jeho jemnému vedeniu a smerovaniu.

Zdroje

1. Erich Sauer: *Triumf ukrižovaného*, Alef , Ostrava 1996, str. 42 – 55.

2. Stanley M.Horton a kol.: *Systematická teologie*, Kresťanský život 2001, Albrechtice, str. 539 – 608.

3. Charles C. Ryrie: *Základy teologie*, Biblos 1994, str. 453 – 503.

4. James Montgomery Boice: *Základy křesťanské víry*, Návrat domů, Praha 1999, str. 463 – 539.

5. Drahoslav Vajda: *Kľúče nebeského kráľovstva*, MSEJK, Bratislava 2005, str. 6 – 8.

6. Bruce Milne: *Skúmanie pravdy*, Návrat 1992, Praha, str. 214 – 227.

Umiestnené: 9. januára 2025